

Specialudgave af Nordisk Sosialt Arbeid

Dokumentation af

UNG I STORSTAD

1. Nordiske storstadskonference om unges trivsel og vilkår – forebyggelse af misbrug og kriminalitet

28. september – 1. oktober 1997
Århus, Danmark

Redaktører for denne specialudgave af
Nordisk Sosialt Arbeid:

Anders Stymne

Malmøgade 4, DK-2100 København Ø
tlf + 45 20 66 86 23

e-mail: astymne@ibm.net

från 15/8 -98:

Blekingegatan 63 A, S-116 62 Stockholm
tlf +46 8 644 20 89

Lasse Gaardsø

Amager Strandvej 224,
DK-2300 København S
tlf + 45 31 59 97 87

Elizabeth Martinell Barfoed

H.C. Lumbyes Gade 6,
DK-2100 København Ø
tlf + 45 39 27 18 39

Omslagsbild: Henrik Saxgren/2.maj

Övriga foton: Flemming Jeppesen/Fokus

Den 1. Nordiske Storstadskonference
om unges trivsel og vilkår har med tak
modtaget økonomisk støtte fra følgende
ministerier og styrelser i Danmark:

Socialministeriet

Undervisningsministeriet

Justitsministeriet

Sundhedsstyrelsen

samt fra

Nordisk Ministerråd

Den Danske Banks Fond

Århus Kommune

Nordisk konferens om ungas trivsel och livsvillkor

I storstaden finns plats för det traditionella och det nyskapande. Storstaden är en internationell miljö – här knyts kontakter mellan företag och offentlig förvaltning, genom kulturella aktiviteter, turister, studenter, invandrare och flyktingar. Nya impulser och intryck når först storstäderna och här skapas också nya trender.

Storstaden ger möjlighet till anonymitet och det finns en stor risk för ensamhet. Men i storstaden finns också många möjligheter till möten och gemenskap, även för dem som är udda och avvikande. I storstäderna finns överflöd och fattigdom sida vid sida. Samtidigt är storstaden uppdelad mellan mycket välbärgade områden med social och ekonomisk stabilitet och områden med fattigdom och social oro. Här finns småtjuvar och kriminella organisationer men också den bäst utrustade och välorganiserade polismakten. Det är lätt att få tag på droger i storstaden. Det finns många miljöer där missbruk och subkulturer kan frodas.

När borgmästare Thorkild Simonsen, numera dansk inrikesminister, öppnade den första nordiska storstadskonferensen om ungas trivsel och livsvillkor betonade han både storstadens risker och dess rika möjligheter och resurser. Samtidigt som storstäderna är mest utsatta för missbruk och kriminalitet är det också där vi har de största resurserna att motarbeta problemen. De öppnare gränserna i Europa medför ett ökat utbud av narkotika och alkohol. Den första storstadskonferensen hade därför valt temat *“Förebyggande insatser mot missbruk och kriminalitet”*.

Företrädare för de fem nordiska huvudstäderna och sju andra nordiska storstäder var representerade. Tvåhundra politiker, ämbetsmän, socialarbetare och poliser från storstäderna samlades i Århus vid månadskiftet september/oktober förra året. Avsikten är att liknande konferenser skall hållas vartannat år. Hösten 1999 är Reykjavík värd. Temat blir då *“Ungdomskulturer och värderingar”*.

– Demokrati förutsätter att individerna tar ansvar både för sig själva och för andra, sade Thorkild Simonsen, dåvarande borgmästare i Århus, numera dansk inrikesminister.

Thorkild Simonsen påpekade att den grundläggande idé som det nordiska välfärds-samhället bygger på är att goda livsvillkor skall tillförsäkras alla. Detta är också något som gäller de allra flesta i de nordiska länderna. Det är angeläget att finna metoder för att alla unga – också de med invandrarbakgrund – skall bli medansvariga och delaktiga i samhället. Om fler känner ansvar för samhällsgemenskapen, så finns det också en god grund för en demokratisk utveckling.

Ett av ändamålet med konferensen var att utbyta idéer och erfarenheter om förebyggande arbete bland unga i riskgrupper och lägga grunden till ett nätverk mellan de nordiska storstäderna. Konferensen formades kring tre teman – storstad ungdom, framtidsperspektiv och etiska frågor. Dessutom hölls tolv olika seminarier. I detta specialnummer av Nordisk Socialt Arbeid speglas en del av konferensens innehåll.

Storstadens möjligheter och risker

Det professionella sociala arbetet förändras snabbt. I många kommuner krymper de ekonomiska ramarna, kraven på klienterna ökar och frivilligt socialt arbete är inte längre enbart ett önskemål utan också en nödvändighet om man skall ha en möjlighet att uppfylla de högt ställda målen. Organisatoriskt och administrativt sker förändringar. Statens centralstyrande roll minskar och kommunerna får ett ökat ansvar både för de sociala insatsernas utformning och för deras genomförande.

Aven i det nordiska samarbetet har förändringar ägt rum. Det formaliserade samarbetet genom Nordiska Ministerrådet på regerings- och ämbetsmannanivå har förskjutits till att mer handla om principiella och övergripande frågor, däribland det nordiska perspektivet i det europeiska samarbetet, än om konkreta insatser i de olika nordiska länderna.

Folkhälsoarbete och annat förebyggande arbete har blivit honnörsbegrepp. När olika samhällsinsatser behandlas betonas det förebyggande arbetets roll alltmer. Ett exempel på detta är att de öppnare gränser och den mer liberala alkoholpolitik, som blivit en följd av det europeiska integrationsarbetet bland annat skall mötas med intensifierade förebyggande insatser mot alkohol- och narkotikamissbruk.

En naturlig följd av dessa tre utvecklingstendenser är att söka utveckla nya nordiska nätverk och nya former för nordiskt erfarenhetsutbyte. De nordiska storstäderna har många gemensamma drag. Storstäderna är internationella miljöer, där tradition och förnyelse finns sida vid sida. Invandrare och flyktingar kommer i första hand till storstäderna och deras förstäder. Nya impulser och intryck når storstäderna först och där skapas också nya trender. Samtidigt som storstäderna är mest utsatta för missbruk och kriminalitet finns där också de största resurserna att bekämpa problemen.

Den första nordiska storstadskonferensen om ungas trivsel och livsvillkor hölls i Århus vid månadsskiftet september/oktober 1997. Temat för konferensen var förebyggande insatser mot missbruk och kriminalitet. Avsikten var att utbyta erfarenheter och att bygga upp ett nätverk av kontakter mellan politiker, ämbetsmän, socialarbetare och poliser.

Det är naturligt att valet föll på Nordisk Sosialt Arbeid som forum för att publicera en dokumentation av konferensen. I dokumentationen har vi försökt att spegla något av den fantasi, kreativitet och vilja till att pröva nya metoder och lösningar

som finns i det sociala arbetet i Norden.

Erfarenheterna från konferensen visar också att det finns mörka drag i utvecklingen av det nordiska välfärdssamhället. Många belägg lämnades för att de hälsomässiga och sociala klasskillnaderna ökar och att samhällets generella insatser inte når alla medborgare. Speciellt utsatta är barn till långtidsarbetslösa och de barn och ungdomar som har en annan etnisk bakgrund än den nordiska.

Seminarier formades kring tre teman – storstadsungdom, framtidsperspektiv och etiska frågor. Dessutom hölls tolv seminarier, vilka belyste olika aspekter av förebyggande insatser eller ungdomars livsvillkor.

Den svenska barnläkaren **Lars H Gustafsson** behandlade i sitt inlägg i ett historiskt perspektiv barnens situation i storstaden. **Uffe Palludan**, dansk framtidsforskare, presenterade tre tänkbara framtidsscenarioer. Uffe Palludans huvudtes är att samhällets utveckling inte kan förutsägas, men att man måste diskutera vad man kan påverka och hur man kan påverka utvecklingen. I en avslutande paneldebatt, som också redovisas i detta specialnummer av Nordisk Sosialt Arbeid diskuterades etik, moral och missbruk. Huvudfrågan här var vad vi kan, och vad vi bör, göra för att förhindra missbruk bland unga.

De två föredragen, paneldebatten och referaten av de tolv seminarier – **workshops** – som hölls under konferensen ger sammantaget en mångfacetterad bild av ungas situation i Norden idag och en bild av komplexiteten i förebyggande socialt arbete. Detta kompletteras med korta beskrivningar av de tolv deltagande städerna. I en inledande kommentar påpekas att förebyggande arbete inte är en trollformel, som kan ersätta samhällets grundläggande service och välfärdspolitik – utan att det är denna som utgör grunden även för specialinriktade insatser.

Anders Stymne

Huvudredaktör för detta specialnummer av Nordisk Sosialt Arbeid